

Kirjoittamisen työpaja: Tietoteksti eläimestä

Avainsanat: alakoulu, alkuopetus, kirjoittamisen työpaja, S2

Toteuttaja: Aino Kytölä

Luokka-aste: 2. lk

Oppilaat tekevät omat tieto-/kuvakirjat eläimestä. Oppilaiden taitojen mukaan osa tekee kuvakirjatyypin tietokirjan, jossa on paljon sanoja ja kuvia, kun taas taitavimmat kirjoittavat pieniä tietotekstejä. Työpaja on oiva tapa S2-oppilaille oppia eläimiin liittyvää sanastoa.

Työpajassa hyödynnettävät kirjat, joista löytyy kuvia ja tekstiä eritasoisille lukijoille:

Minun lemmikkini -sarja

Jaana Palanterä & Aivo Blum: Tavutettu eläinkirja -sarja

Kirjoittamisen työpaja alkuun

Oppilaat tekevät omat tieto-/kuvakirjat valitsemastaan eläimestä. Syksyn aikana on käsitelty tietotekstejä. Alkuun kerrataan nopeasti, mitä tietoteksteillä tarkoitetaan.

Tämän jälkeen aloitetaan projekti tutkimalla erilaisia lapsille suunnattuja tietokirjoja ja tietotekstejä eläimistä pienissä ryhmissä. Keskustellaan yhdessä, millaisia tietoja eläimistä kerrotaan, millaisia kuvia kirjoissa on, millaisia kannet ovat ym. Kirjataan yhdessä esim. käsitekarttaan. Tunnin loppuun oppilaat saavat päättää mistä eläimestä haluavat kirjan tehdä.

Aiheena ovat eläimet, koska ne kiinnostavat oppilaita. Tietokirjoista voi tehdä hyvin erilaisia ja omaan taitotasoon sopivia. Osalla voi olla enemmän kuvia sanojen ja lyhyiden virkkeiden kanssa, kun osa taas pystyy kirjoittamaan lyhyitä tietotekstejä kunnan virkkeillä. Tavoitteena S2-oppilaille on oppia lisää eläimistä sekä niihin liittyvää suomen kielen sanastoa. Projektista kootaan seinä, jossa asiat ja tuotokset näkyvät konkreettisesti oppilaille.

Mentoritekstin käsittely

Tällä kerralla tarkastellaan lyhyttä tietotekstiä oravasta.

1. Aloitetaan tutkimalla otsikkoa ja kuvaa. Päätellään niiden kautta, mistä teksti kertoo.

2. Herätellään oppilaiden aiempaa tietoa, mitä he tietävät oravista. Kootaan taululle esim. miellekartaksi.
3. Luetaan teksti yhdessä.
4. Verrataan aiempaa tietoa tietotekstin tietoihin.
5. Mietitään, millaisia asioita tietotekstissä kerrotaan, esim. ulkonäkö, ravinto, pesä, perhe.
6. Tämän jälkeen oppilaat tutkivat tekstiä itsenäisesti lähemmin ja tekevät kirjassa olevan tehtävän tekstiin. Tehtävä on lauseen täydennystehtävä tekstiin liittyen.
7. Tarkistetaan vastaukset yhdessä.

Tekstin suunnittelun työvaiheita

Seuraavana on kaksi eri lomaketta, joiden täyttämiseen käytetään useampi tunti aikaa. Ensin käytetään lomaketta, jonka avulla oppilaat miettivät mitä eläimestä tietävät, mitä haluavat tietää ja mistä mahdollisen tiedon voisi löytää. Tähän voi käyttää suomeksi muokattua versiota seuraavasta lomakkeesta: <https://www.eduplace.com/graphicorganizer/pdf/kws.pdf>

Tämän jälkeen käytetään seuraavaa lomaketta, taas suomeksi ja hieman muokattuna: https://www.eduplace.com/graphicorganizer/pdf/wheel_eng.pdf

Tähän oppilas saa edellistä lomaketta ja tietolähteitä käyttäen kirjata ylös sanoin ja kuvin, mitä tietoja kirjaan kirjoittaa (eläimen ulkonäkö, mitä syö, missä asuu, millainen perhe ym.)

Arviointi ja palautteen antaminen

Arviointi on mahdollisimman kannustavaa ja positiivista, jotta jokainen saisi projektista onnistumisen tunteen ja motivoituisi kirjoittamisesta ja lukemisesta entistä enemmän. Alussa kirjataan yhdessä projektin tavoitteet, jotka jäävät luokkaan näkyviin.

Oppilaat antavat palautetta toisilleen. Toisen lomakkeen arviointi. Onko toinen löytänyt ne oleelliset asiat, onko jotain mitä toinen haluaisi vielä tästä eläimestä tietää ym.

Lomakkeiden täytön jälkeen annetaan jokaiselle kahden kesken muutaman minuutin kestävä välipalaute työpajasta. Mietitään, miten on mennyt, mitä on tehnyt ja miten jatkaa.

Luokan seinälle laitetaan tarkistuslista, jonka avulla oppilas tarkastaa ja arvioi kirjoitustaan lopullista tekstiä kirjoittaessa. Esim. sanavälit, iso alkukirjain, lopetusmerkki.

Työpajan loppuun oppilas arvioi omaa työtään lomakkeen avulla. Oppilas arvioi työn eri vaiheita ja lopputulosta hymynaamoilla. Opettaja arvioi samoilla hymynaamoilla ja antaa lyhyen kirjallisen ja suullisen palautteen jokaiselle.

Työskentelytaitoja arvioidaan jokaisen oppitunnin päätteeksi hymynaamadiagrammilla. Oppilas laittaa oppitunnin päätteeksi magneetin sen hymynaaman yläpuolelle, joka kuvaa hänen työskentelytaitojaan sillä tunnilla.

